

SXEDIO.FA4

1.2.1943: Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΟΥΙΝΣΤΩΝ ΤΣΕΡΤΣΙΛΛ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΤΑΙ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΔΙΑΒΕΒΑΙΩΝΕΙ ΤΟΝ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΛΑΟ ΟΤΙ Η ΝΙΚΗ ΤΩΝ ΣΥΜΜΑΧΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΝΑΖΙΣΜΟΥ ΘΑ ΕΛΘΕΙ ΣΥΝΤΟΜΑ

Το **1943** ενώ ο Δεύτερος Παγκόσμιος πόλεμος βρισκόταν σε έξαρση με τους ρώσους να σημειώνουν νίκες στο ρωσικό μέτωπο και με τους συμμάχους να σημειώνουν άλλους θριάμβους στην Αφρική, ο πρωθυπουργός της Βρετανίας Σερ Ουίνστον Τσέρσιλ, επισκέφθηκε την περιοχή της Μέσης Ανατολής μετά από συνομιλίες που είχε στην Καζαμπλάνκα με τον Πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών Ρούσβελντ.

Ο Τσέρτσιλ είχε επισκεφθεί αρχικά την Τουρκία, όπου είχε συνομιλίες και στη συνέχεια στην Κύπρο την **1η Φεβρουαρίου, 1943**.

Στην Κύπρο έφθασε με το τετρακινητήριο αεροπλάνο του και του επιφυλάχθηκε πραγματικά ενθουσιώδης υποδοχή από όλο το λαό, μια και η Κύπρος πολεμούσε τον Άξονα μαζί με τους Άγγλους τους Αμερικανούς και τους Ρώσους.

Η εφημερίδα " Ελευθερία" στις **2 Φεβρουαρίου 1943** έγραψε σχετικά με τις αντιδράσεις του λαού για την επίσκεψη:

"Από πρωΐας το άγγελμα της εν Κύπρω παρουσίας του πρωθυπουργού της Μεγάλης Βρετανίας κ. Τσέρσιλλ είχε διαδοθή εις ολόκληρον την πρωτεύουσαν, ήτις πάραυτα ετέθη επί ποδός. Εντός ημισείας ώρας η οδός Λήδρας, έπλεεν εις βρετανικά και Ελληνικά χρώματα. Τα πλείστα των καταστημάτων έκλεισαν, το δε πλήθος εγέμισεν εις ατελευτήτους σειράς, τα εκατέρωθεν της οδού Λήδρας πεζοδρόμια, αναμένον εναγωνίως να ίδη και χειροκροτήση τον κ. Τσέρτσιλλ.

Εις την πλατείαν Μεταξά παρετάχθησαν οι μαθηταί και αι μαθήτριά του Παγκυπρίου Γυμνασίου και οι μαθηταί των πλείστων εν Λευκωσία ελληνικών σχολείων. Επίσης συνεκεντρώθησαν αρκεταί χιλιάδες

πολιτών.

Κατά την 11ην π.μ. περίπου ώραν ο κ. Τσέρσιλλ επιβαίνων αυτοκινήτου, διήλθε διά της οδού της αγωγής εκ του Κυβερνείου προς την Πλατείαν Μεταξά και εκείθεν κατά μήκος του τείχους προς το Ανοιγμα Αγίου Αντωνίου, την Πύλην Αμμοχώστου και τη Πύλην Κυρηνείας.

Διδάσκαλοι, διδασκάλισσαι και μαθηταί και μαθήτριά του σχολείου Αγίου Κασσιανού υπεδέχθησαν διερχόμενον και χειροκροτημάτων και ζητωκραυγών τον κ. Τσέρτσιλλ προς τον προσέφερον και ωραίαν ανθοδέσμην. Καθ' όλην την διαδρομήν το αυτοκίνητον του κ. Τσέρτσιλλ ερραίνοντο δι' ανθέων.

Εις την πλατείαν Μεταξά ο πρωθυπουργός επευφημήθη ζωηρώς υπό του πλήθους. Ο κ. Τσέρτσιλλ συνωδεύετο υπό της Α.Ε. του Κυβερνήτου και εχαιρέτιζε τα πλήθη με μειδίαμα κάμνων το σημείον της νίκης (V).

Εξάλλου ο "Ανεξάρτητος" της Αριστεράς έγγραψε σε άρθρο του:

" Κατά την επιστροφήν του εκ Τουρκίας, ο κ. Τσέρτσιλλ επιθυμών να επιθεωρήση τας εντάυθα στρατιωτικάς δυνάμεις, ετίμησε με την επίσκεψιν του και την Κύπρον του και την Κύπρον η οποία έσχεν ούτω την ευκαιρίαν να δεχθή τον σιδηρούν ηγέτην, ο οποίος έταξεν ως σκοπόν της χώρας του την συντριβήν του Ναζικοφασισμού, ο οποίος με τόλμην αλλά και σοφίαν κατόρθωσε να οδηγήση άτρωτον το σκάφος της Πατρίδος του διά μέσου των φοβερών τρικυμιών των κρισίμων δύο πρώτων ετών του πολέμου και ο οποίος τώρα, ομού μετά των άλλων συμμάχων ηγετών, προετοιμάζει την τελικήν εξόρμησιν της νίκης. Ο Κυπριακός λαός εδοκίμασε μεγάλη χαράν διά την επίσκεψιν του κ. Τσέρσιλλ, ενός εκ των μεγάλων ηγετών του αντιχιτλερικού αγώνος, εις τον οποίον αγώνα, και παρά τον πλευρόν ολοκλήρου της φιλελευθέρως ανθρωπότητος, μετέχει και η Μήτηρ Ελλάς και η ιδιαιτέρα Πατρίς Κύπρος".

Πριν ακόμα απευθυνθεί προς τον Κυπριακό λαό

ο Τσέρτσιλλ είχε στα χέρια του σωρείαν τηλεγραφημάτων με τα οποία του τονιζόταν η επιθυμία του λαού για ένωση με την Ελλάδα. Ενα τέτοιο του είχε αποστείλει ο Τοποτηρητής Λεόντιος την 1η Φεβρουαρίου μέρα της αφίξεως του:

"Ο Ελληνικός κυπριακός λαός, ο αποτελών το γηγενές στοιχείον της απ' αρχαιοτάτων χρόνων ελληνικής ταύτης νήσου Κύπρου, δι' εμού χαιρετίζει την εις Κύπρον επίσκεψιν της Υμετέρας Εξοχότητος του μεγάλου Ηγέτου της Μεγάλης Βρετανίας και Πρωταγωνιστού του ιερωτάτου αγώνος των Ηνωμένων Εθνών, μεταξύ των οποίων συμμαχεται και Μήτηρ ημών Πατρίς Ελλάς. Εύχεται δε ταχίστην την κατά των εχθρών βαρβάρων επιδρομέων νίκην, πεποιθώς ότι μετά ταύτην πρυτανευουσών εν τω κόσμω, των αρχών της δικαιοσύνης και της ελευθερίας και της αυτοδιαθέσεως των λαών, θα αποκατασταθή η Μήτηρ ημών Πατρίς Ελλάς εις την αρχαίαν αυτής εύκλειαν ελευθερά και μεγάλη, διά της Πανελληνίου Ενώσεως, απελευθερουμένων και συνενουμένων μετ' αυτής πασών των μέχρι σήμερον αλυτρώτων ελληνικών χωρών και νήσων και της Κύπρου, συμφώνως προς τους εθνικούς αυτής πόθους, τους οποίους κατά την πρώτην εις Κύπρον Υμετέραν επίσκεψιν του **1907**, ήδη ανεγνωρίσατε δηλώσαντες περί του ελληνικού Κυπριακού λαού "ότι είναι ευνοϊκόν διά λαόν, ελληνικής καταγωγής θρησκείας και γλώσσης, να επιζητή ευθαρσώς και επιμόνως την πολιτικήν δήλωσιν μετά των ομοφύλων και αδελφών αυτού.

Ο Θεός σώζοι τροπαιούχους τους Βασιλείς και Προέδρους και Ηγέτας των συμαχών Λαών και τας κυβερνήσεις αυτών και διαφυλάττει θριαμβεύουσαν την Υμετεραν ακαταπόνητον εξοχότητα και παράσχει τάχιστα την τελικήν νίκην εις τα φιλελεύθερα Ηνωμένα Εθνη".

Με παρόμοιο πνεύμα ήταν και τα τηλεγραφήματα που έστειλε τόσο το ΑΚΕΛ Λευκωσίας όσο και η Παγκύπρια Συντεχνιακή Επιτροπή.

Αναφερόταν στο τηλεγράφημα του ΑΚΕΛ:

"Εξοχώτατε,

ΑΚΕΛ, Κόμμα Εργαζομένου Λαού Κύπρου, εύχεται "καλώς ωρίσατε". Παρακαλώ όπως εγκύψετε επιμελώς εις οικονομικά και πολιτικά ζητήματα του τόπου, όπως λάβετε υπ' όψιν πόθους Κυπριακού λαού, ζητούντος πολιτικές ελευθερίας, εθνικήν αποκατάστασιν. Δεχθήτε αντιπροσώπους εργαζομένου λαού.

Επαρχιακή Επιτροπή ΑΚΕΛ, Λευκωσία".

Το τηλεγράφημα της Παγκύπριας Συντεχνιακής Επιτροπής έχει ως εξής:

"Εξοχώτατε,

Εργατικές Οργανώσεις Κύπρου σας καλωσορίζουν. Διαδηλούν πίστιν εργαζομένου Κυπριακού λαού εις τελικήν νίκην συμμαχικών όπλων. Ζητούν πολιτικές ελευθερίας και εθνικήν αποκατάστασιν και εύχονται επικράτησιν Λαϊκοδημοκρατικών ιδεωδών.

Εργατική τάξις Κύπρου παρακαλεί όπως δεχθήτε αντιπροσωπείαν εργατών.

Παγκύπρια Συντεχνιακή Επιτροπή".

Ο Τσέρτσιλλ προσφώνησε συγκέντρωση προκρίτων της νήσου στο Κυβερνείο. Ανάμεσα σ' αυτούς ο Τοποτηρητής Λεόντιος και ο τουρκοκύπριος Φεϊβά Εμινί, ο δήμαρχος Λευκωσίας και άλλοι επίσημοι. Οι πρόκριτοι είχαν κληθεί από τον Κυβερνήτη Γούλλεϊ στο Κυβερνείο όπου κατέλυσε ο Τσέρτσιλλ.

Φορώντας τη στοργή του επιτίμου στρατάρχη της αεοπορίας ο Τσέρτσιλλ απευθύνθηκε προς τους συγκεντρωθέντες και θυμήθηκε την πρώτη επίσκεψη του το 1907 στην Κύπρο. Επίσης αναφέρθηκε στον αγώνα της Ελλάδας εναντίον των ιταλο-γερμανών, η οποία όπως είπε "επανέφερεν εις τη ζωήν την φήμην των αρχαίων χρόνων".

Είπε ο Τσέρτσιλλ σύμφωνα με επίσημη ανακοίνωση (Ελευθερία 2.2.1943) αποφεύγοντας, ωστόσο, να αναφερθεί στις ενωτικές αξιώσεις των Κυπρίων:

"Κυρίαί και κύριοι,

Είναι η τρίτη επίσκεψις μου εις την ωραίαν σας

νήσον και κατήλθον μάλλον αιφνιδίως εις αυτήν την εσπέραν της χθες. Ελπίζω αύτη να μη προεκάλεσεν άτοπον συγκίνησιν. Η πρώτη επίσκεψις εγένετο προ πολλών ετών προ 36 ετών, ότε ήλθον εδώ ως Υφυπουργός των Αποικιών και παρέμεινα επί 2 ή 3 ημέρας εν Λευκωσία και μετέβην επίσης εις διάφορα μέρη της νήσου, περιοδεύσας έφιππος και ιδών όσους ηδυνήθην να ίδω.

Από της περιόδου εκείνης η Νήσος ηυδαιμόνησε και προώδευσε και τώρα χαίρω να είπω, ότι συνεπεία των ισχυρών δυνάμεων, αίτινες συνηθροίσθησαν εδώ, διά να ενωθούν μετά των Κυπρίων προς υπεράσπισιν της νησιακής των πατρίδος, επήλθε περίοδος σημαντικής καίτοι προσωρινής ευδαιμονίας. Θα συνεβούλευον ευλαβώς τους νησιώτας να προσέξουν να μη δαπανήσουν τα επιπρόσθετα χρήματα, τα οποία κερδίζουν υπό τας ασυνήθεις λειτουργίας της πολεμική περιόδου και να το φυλάξουν διά τας βροχεράς ημέρας, αι οποίαι δυνατόν να επακολουθήσουν, καθότι όταν λήξη ο πόλεμος, να απαιτηθή μεγάλη προσπάθεια προς ανοικοδόμησιν του κόσμου, τότε δε θα είναι και ο καιρός καθ' ον θα είναι σκόπιμον να έχη τας οικονομιλίες, διά να τας χρησιμοποιήση.

Τώρα έρχομαι εκ Τουρκίας, όπου έσχον λίαν ευάρεστον μετά του Προέδρου Ινονού και των ηγετών του τουρκ. Κράτους συνομιλίαν και χαίρω λέγων ότι αι σχέσεις ημών μετά των τούρκων έχουν φικλικώτατον χαρακτήρα. Αι απόψεις αυτών είναι τα μέγιστα παραπλήσια προς τας ιδικάς μας, έχομεν δε την πρόθεσιν να παράσχωμεν την βοήθειαν μας εις την γενικήν αμυντικήν των ασφάλειαν κατά πάντα δυνατόν εις ημάς τρόπον.

Όλων ημών αι καρδίαι στρέφονται προς τη γενναίαν Ελλάδα, την ηρωϊκήν Ελλάδα η οποία κατά τας συγχρόνους αυτάς ημέρας επανέφερεν εις τη ζωήν την φήμην των αρχαίων χρόνων. Τα δεινά της Ελλάδος είναι τρομερά, αλλ' ήδη δύναται τις να ίδη προβάλλον εις τον ουρανόν το φως, το οποίον θα διαγγείλη την

ημέραν της απαλλαγής της Ελλάδος εκ των δεσμών και της τυραννίας, υπό των οποίων υπερκαταπιέζεται σήμερον. Και θα καταλάβη την θέσιν της η Ελλάς αποκατεστημένη και υπερήφανος, εις τας τάξεις των νικηφόρων εθνών.

Εχομεν διέλθη λίαν επικινδύνους και σκοτεινάς ημέρας κατά τον πόλεμον τούτον, όστις επεβλήθη εις ημάς υπ' εκείνων, τους οποίους είχομεν νικήση προ μιας γενεάς και εις τους οποίους ανοήτως επιτρέψαμεν να παρασκευάσουν πάλιν τα θανάσιμα σχέδια των. Διήλθομεν διά μέσου πολλών σκοτεινών, λίαν σκοτεινών φάσεων, αλλά δύναμαι τώρα, να σας διαβεβαιώσω, ότι τα Ηνωμένα Έθνη αντιπροσωπεύουν ασυγκρίτως την ισχυροτάτην ομάδα ανθρωπίνων υπάρξεων, ήτις ποτέ εβάδισεν ένοπλος καθ' άπασαν την παγκόσμιον ιστορίαν, όχι μόνο εις αριθμούς, όχι μόνον εις μεγάλους εξοπλισμούς, οίτινες παρασκευάζονται ήδη εις απαραδειγμάτιστον μέχρι της σήμερον κλίμακα, όχι μόνον εις τη υλικήν των δύναμιν, αλλ' εις τη ενότητα των προθέσεων των και εις την συναδέλφωσιν των και την αλύγιστον απόφασιν των. Είναι ισχυροί και θα βαδίσουν προς τα εμπρός με αυξανόμενον ολονέν σθένος μέρος ότου αποσπασθή άνευ όρων υποταγή παρ' εκείνων, οίτινες έχουν ρίψη τον κόσμον εις ερήμωσιν και εις ερείπια.

Τώρα χαίρω ευισκόμενος εν Κύπρω, να σας είπω πόσον πολύ ημείς εις την Πατρίδα, την γηραιάν Αγγλίαν, θαυμάζομεν το σθεναρόν πνεύμα με το οποίον έχετε παρασκευασθή να υπερασπίσετε την νήσον σας και πόσον αγρύπνως φρουρείτε ταύτην, βοηθούμενοι υπο των στρατευμάτων της Βρετανικής αυτοκρατορίας.

Πιστεύσατε με, ότι, όταν θα έχη τερματισθή ο επόμενος πόλεμος, το όνομα της Κύπρου θα συμπεριληφθή εις τον κατάλογον εκείνων, οίτινες κατεδείχθησαν άξιοι όχι μόνον της Βρετανικής Κοινοπολιτείας, όχι μόνον των Ηνωμένων εις τα όπλα λαών, αλλ' ως σταθερώς πιστεύω, των μελλουσών γενεών της ανθρωπότητας".

Ο Τσέρτσιλλ επισκέφθηκε και επιθεώρησε τους άνδρες της φρουράς της νήσου τους οποίους διαβεβαίωσε ότι η νίκη εναντίον του φασισμού πλησίαζε.

Είπε κατά την ίδια εφημερίδα ο Τσέρτσιλλ:

"Απευθυνόμενος προς μια μονάδα, είπεν ότι δεν ηδύνατο, ν' αμφιβάλλη, ότι εντός ευλόγου διαστήματος θα κατεστρέφετο ολόκληρον το εν τη Β. Αφρική συγκρότημα των Γερμανών και Ιταλών και ότι μία ήπειρος θα εξεκαθαρίζετο από το Ναζικόν άγος. Ο κ. Τσέρτσιλλ ανεφέρθη εις την εποχήν, καθ' ην ο Ρόμμελ ευρίσκετο εις το σημείον να προελάση προς την Αλεξάνδρειαν εις μίαν τελικήν θανάσιμον περίπτωσιν. Απωθήθη προς τα οπίσω εις απόστασιν **1500-1600** μιλίων και θα εξακολουθήση να διώκεται ανηλεώς υπό του περιφήμου στρατού μας της ειρήμης, ενώ χρόνω εις το άλλον άκρον ευρίσκεται ετοιμή να τον υποδεχθή η 1η στρατιά μετά των αμερικανών.

Ο γερμανικός στρατός εδέχθη τραύματα βαρυτάτου χαρακτήρος όχι μόνον εν Αφρική αλλά και ιδιαζόντως εν Ρωσία. Περισσότεραι των εχθρικών δυνάμεων έχουν φονευθή εις τας ρωσικάς εκστρατείας από όσας είχαν απολεσθή κατά τον προηγούμενον πόλεμον. Ο εχθρός εξεκίνησε παρακινούμενος από εν σκοτεινόν πάθος απληστίας, αλλ' υπέστη τραύματα, αίτινα είναι τόσον βαρέα, ώστε να αποδειχθούν θανάσιμα.

Ο πρωθυπουργός ανεφέρθη εν παρόδω εις την επίσκεψιν του εις την Β. Αφρικήν και προσητένισε προς την ημέραν, καθ' ην τα στρατεύματα μας θα στραφούν προς βορράν, διασχίζοντα την Μεσόγειον, διά να αγάγουν τον πόλεμον εις κλιμάκια σφοδροτάτης εντάσεως. Καταλήγων είπε:

"Σας απευθύνω τας εγκαρδίους καλώς ευχάς μου προς επιτυχίαν. Δεν είμαι ποσώς χωρίς ελπίδα, ότι η τύχη θα εξακολουθήση να βαδίζη έτι γοργώτερον προς το πλευρόν μας, αλλ' οπωσδήπτε και εάν πνεύσουν οι άνεμοι, είμαι βέβαιος ότι δεν θα ολιγοψυχήσετε και δεν θα αποβήτε κατώτεροι των προσδοκιών μας. Ο Θεός

να σας ευλογή".

Κατέληγε η "Ελευθερία" στο ρεπορτάζ της:

"Τον όγον του κ. Τσέρτσιλλ επηκολούθησαν ανευφημίες εκ μέρους των αξιωματικών και των ανδρών, μεταξύ των οποίων ηκούοντο ευκρινώς αι κραυγαί "ζήτω ο καλός μας Γουίνστον".